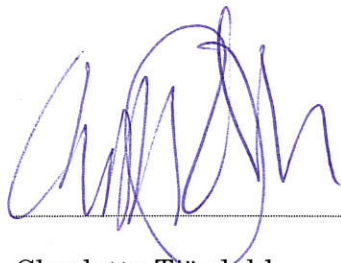

Remissvar: En ny organisation för etikprövning av forskning (Ds 2016:46)

Sveriges förenade studentkårer (SFS) har av regeringen fått möjlighet att yttra sig över betänkandet En ny organisation för etikprövning av forskning (Ds 2016:46), ert d-nr U2016/05785/F.

SFS inkommer här med sitt remissvar.

Stockholm dag som ovan

Charlotta Tjardahl
Vice ordförande

charlotta.tjardahl@sfs.se
08-545 701 07

Fredrik Lindeberg
Ordförande för SFS doktorandkommitté

doktorand@sfs.se
08-545 701 10

Sebastian Lagunas Rosén
Politisk sekreterare

sebastian.lagunas.rosen@sfs.se
e
08-545 701 10

SFS synpunkter på En ny organisation för etikprövning av forskning (Ds 2016:46)

SFS har tagit ställning till huruvida utredningens förslag skulle ha några konsekvenser för studenter på grundnivå och avancerad nivå, samt för doktorander. Den senare frågan har även behandlas av SFS doktorandkommitté.

SFS gör bedömningen att utredningens förslag inte skulle påverka studenter på grundnivå eller avancerad nivå väsentligt.

SFS gör bedömningen att några av utredningens förslag skulle påverka forskarstuderande. Detta utvecklas i det följande.

Kap. 5, Den nya organisationen för etikprövning av forskning

Den föreslagna förändringen av organisationen för etikprövning kan väntas ha vissa konsekvenser för forskarstuderande. SFS har inte kunnat bilda sig en tillräckligt övergripande uppfattning för att vare sig tillstyrka eller avstyrka förslaget, men vill kommentera några enskilda aspekter.

Förslaget att ersätta de sex regionala etikprövningsnämnderna med en central etikprövningsmyndighet, indelad i sex verksamhetsregioner, svarar bra mot ambitionen att öka likformigheten, och därmed också rättssäkerheten.

Förslaget att samla sex verksamhetsregioner under en myndighet framstår, framförallt ur ett rättssäkerhetsperspektiv, som en bra avvägning mellan å ena sidan effektivitet och likformighet, och å andra sidan att skapa kopplingar till många olika lärosäten och undvika en onödig centralisering. För att skapa förtroende för verksamheten är det viktigt att verksamhetsregionerna kan fatta självständiga beslut i de ärenden de hanterar.

Det finns dock en viss otydlighet gällande vilka effektivitets-vinster förslaget egentligen väntas leda till och till vilken grad det är angeläget att öka effektiviteten. Denna otydlighet i sig talar visserligen inte emot förslaget, men gör det något mindre motiverat.

Kap. 7, Ärendekategorier och avgifter

SFS är kritiska till att avgiften för ansökan om etikprövning föreslås höjas från 5000 till 8000 kronor, samt att avgiften om ändring av ansökan höjs från 2000 till 3000 kronor. SFS Doktorandkommitté uttrycker farhågor att detta kan drabba yngre forskare samt små forskargrupper som har sämre möjligheter att finansiera sin forskning. Doktorandkommittén är vidare orolig för att höjningen kan bli ett hinder mot att utföra små pilotstudier.

Utredningen tar inte upp dessa problem, utan tycks nöja sig med argumentet ”att risken för att forskningsprojekt skulle undandras etikprövning av kostnadsskäl [är] liten, eftersom etikprövningslagen innebär skyldighet att etikpröva forskning som faller inom lagens tillämpningsområde.” (s. 109)

Men i utredningen framförs att "[f]ör att göra avsteg från huvudprincipen om full kostnadstäckning krävs goda skäl, t.ex. att avgifterna leder till att en samhällsnyttig verksamhet inte kommer till stånd." (s. 113). Sådana goda skäl skulle dock föreligga om den föreslagna höjningen skulle utgöra ett hinder för att utföra små pilotstudier och i övrigt skapa problem för yngre forskare och mindre forskargrupper. Detta talar för ett avsteg från huvudprincipen om full kostnadstäckning.

Därav anser SFS att frågan om vem som bör bära kostnaderna inte har besvarats tillfredsställande. Men om staten i och med den föreslagna höjningen kan spara pengar för etikprövningen, så anser SFS att motsvarade belopp bör omfördelas inom forskningen eller forskningsrelaterade verksamheter.

* * *

SFS är positiva till utredningens uppmaning att finansiera Överklagandenämnden för etikprövning genom anslag (s. 116).